

[Formanden.]

de i nævnte lov fastsatte regler fremsender ministeriet for kulturelle anliggender med skrivelse af 13. februar 1967 indstillinger til valgene fra 9 anerkendte lytter- og fjernseerorganisationer. Af disse organisationer har 8 over for ministeriet afgivet erklæring om hver at repræsentere mindst 5000 kontingent- og licensbetalende medlemmer, medens en organisation — Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund — i henhold til lovens § 4, stk. 4, af ministeriet er anerkendt som indstillingsberettiget uden hensyn til sit medlemstal. Genpart af skrivelser fra ministeren for kulturelle anliggender vil tillige med en fortegnelse over lytter- og fjernseerorganisationernes indstillinger blive omdelt til tingets medlemmer og optaget i tillæg B.

Fra Nordisk Råds danske delegation er modtaget beretning angående Nordisk Råds 14. session, som afholdtes i København 28. januar-2. februar 1966. Eksemplarer er omdelt.

Med skrivelse af 14. februar fremsender finansministeren betænkning fra det i henhold til folketingsbeslutning af 24. februar 1966 nedsatte udvalg vedrørende adgang til betaling af skat af løbende indkomst. Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard): I tilslutning til det samtidig hermed af finansministeren fremsatte forslag til lov om ændring af møntloven tillader jeg mig at fremsætte et forslag til lov om ændring i lov om Danmarks Nationalbank, der sigter på at sætte nationalbankloven i kraft for Grønland fra den 1. juli 1967 med henblik på afløsning af det særlige grønlandske penge-system af danske nationalbanksedler.

Som det er angivet i bemærkningerne til lovforslaget, har Grønlandsudvalget af 1960 anbefalet denne ændring, således at danske pengesedler og mønter gøres til eneste lovlige betalingsmidler i Grønland, og således at det særlige grønlandske pengevæsen herefter bortfalder.

Den kgl. grønlandske handel skal formidle overgangen til anvendelsen af natio-

nalbanksedlerne. Jeg skal med bemærkning, at lovforslaget har været forelagt Grønlands landsråd, som har tiltrådt ændringen, indstille lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Finansministeren (Grünbaum): Hermed skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ikrafttræden for Grønland af møntlovene.

Om baggrunden for lovforslaget tillader jeg mig at henvise til det samtidig hermed af økonomiministeren fremsatte forslag til lov om ændring i lov om Danmarks Nationalbank, hvorefter loven sættes i kraft for Grønland. Med ikraftsættelsen af nationalbankloven og møntlovene for Grønland vil det hidtidige særlige grønlandske pengesystem blive afløst af danske nationalbanksedler og mønter.

Som det vil ses af møntlovsforslaget, er der tale om at sætte en række møntlove, som er gældende i den øvrige del af Danmark, i kraft for Grønland, og endvidere vil det være nødvendigt at sætte en række anordninger og bekendtgørelser, der knytter sig til disse love, i kraft. Hvis nogen måtte finde, at denne brogede mangfoldighed kunne trænge til forenkling, vil jeg ikke være uenig heri. Årsagen til de mange bestemmelser er imidlertid, at man — med en enkelt undtagelse, nemlig $\frac{1}{2}$ kr.-stykkerne, der indkaldtes ved lov nr. 416 af 24. oktober 1942, jfr. bekendtgørelse nr. 429 af 30. oktober 1942 — aldrig har annulleret tidligere udsendte mønter, der derfor stadig er gangbar mønt.

Man er i finansministeriet i færd med at se på mulighederne for en forenkling af møntlovgivningen, men det vil i hvert fald ikke i denne folketingssamling være muligt at fremkomme med forslag herom.

Jeg skal herefter tillade mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til fremme af samhandelen med nye handelspartnere.

I forslaget opfordres handelsministeren til at fremsætte forslag om et blandet

[Poul Dam.]

statsligt-privat importaktieselskab, der dels gennem agenturvirksomhed, dels gennem import for egen regning skal ophjælpe importen til Danmark fra vore nye handelspartnere. Formålet hermed skal såvel være at fremme konkurrencen på det danske marked til gavn for forbrugerne som at give de pågældende lande muligheder for at købe flere varer fra Danmark. Man tænker sig ikke, at en sådan nyimport skal bevares i selskabets varetægt i en ubegrænset periode, men selskabet skal fungere som en slags fødselskøber og efter at have hjulpet en ny import i gang overføre den til importhandelens sædvanlige kanaler.

Når man gennemgår handelsstatistikken, f. eks. på grundlag af det for kort tid siden udsendte tabelværk vedrørende 1965, kan man ikke undgå at bemærke, at handelsforbindelsen med en række lande er præget af et dansk eksportoverskud, til trods for at den samlede udenrigshandel som bekendt udviser eksportunderskud. Det drejer sig bl. a. om lande som Bulgarien, Grækenland, Irland og Rumænien og desuden om en række lande uden for Europa, ikke mindst en række typiske udviklingslande.

Der er selvsagt ingen grund til at tilstræbe balance mellem import og eksport i forhold til hvert eneste land — navnlig når det drejer sig om lande med en stærkt specialiseret produktion, ville det blive overordentlig vanskeligt at virkeliggøre — men der er derimod næppe tvivl om, hverken at samhandelen i mange tilfælde kunne forøges stærkt, eller at den eksisterende mangel på balance i forbindelse med de pågældende landes valutaproblemer ofte hindrer udvidelse af den danske eksport.

Et eksempel kan formodentlig findes i Danmarks samhandel med Bulgarien. Som deltager i det besøg, som folketingets præsidium aflagde i Bulgarien i september 1966, havde jeg lejlighed til at få et vist, omend nødvendigvis overfladisk indtryk af de problemer, som står i forbindelse hermed. Man gav fra bulgarsk side udtryk for stærke

ønsker om at importere mere fra Danmark, men samtidig for bekymring over det forhold, at eksporten til Danmark var så lille, at den ikke på langt nær kunne betale for importen. Dette skyldtes ikke, at Bulgarien ikke var leveringsdygtig i varer, som såvel med hensyn til kvalitet som med hensyn til pris skulle kunne være konkurrencedygtige på det danske marked, men angiveligt, at det var vanskeligt at få forbindelse med danske importører, der ville og kunne gøre en indsats for de bulgarske varer.

Det kræver en særlig undersøgelse, som medlemmer af folketinget ikke selv kan påtage sig, at afgøre, om de tekniske og økonomiske forudsætninger for en udvidelse af samhandelen med f. eks. Bulgarien er til stede. Der er derimod ingen vanskeligheder ved at konstatere kvaliteten af de bulgarske varer, der kunne komme på tale — f. eks. frisk frugt, frugt- og grøntkonserver og drikkevarer, såvel alkoholfri som alkoholholdige. Umiddelbart synes der derfor at være grund til at overveje, om det er rigtigt, at træghed i handelsledet forsinker udviklingen af handelen med en ny handelspartner som f. eks. Bulgarien, og om — som skitseret i vort forslag — en ny institution ville kunne sætte gang i handelen.

Lignende problemer som dem, der synes at være knyttet til den dansk-bulgarske samhandel, findes utvivlsomt i forbindelse med samhandelen med en række andre lande, ikke mindst udviklingslandene. Fælles for alle disse lande er, at de synes at være værdifulde latente markeder for dansk eksport, men mangler fri valuta, og at de ønsker at eksportere, men ikke har forudsætninger for eller midler til selv at finde frem til deres markeder.

Det fremsatte forslag peger på en mulighed for at ophjælpe eksporten fra disse lande og dermed for at give dansk eksport forøgede chancer. Denne mulighed ønsker forslagsstillerne grundigt undersøgt, og jeg skal derfor anbefale forslaget til tingets interesserede behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Om forhøjelse af ydelser, ændring af tilskudsregler m. v.).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 34) findes i tidenden sp. 1659).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Krog Hansen: Selv om mit partis ordfører ved anden behandling af dette lovforslag klart gav udtryk for vor stilling i forbindelse med § 4, som taler om den offentlige arbejdsanvisning, har vor stilling alligevel i visse dele af dagspressen ikke været helt klart formuleret, og derfor vil jeg sige det endnu en gang: socialistisk folkeparti føler sig ikke forpligtet, når der kommer et lovforslag, som taler om offentlig anvisning af arbejdskraft.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Som jeg allerede nævnte det ved anden behandling, har også SF underskrevet betænkningen, også vedrørende § 4. Det er klart, at man ikke dermed har taget stilling til enkeltheder i det lovforslag, som vil fremkomme på et senere tidspunkt, men jeg har forstået, at man i øvrigt er enig i principperne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 134 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politisk virksomhed [af Henry Christensen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 80) findes i tillæg A. sp. 1835, fremsættelsen i tidenden sp. 1016).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Det foreliggende lovforslag tilsigter at forbyde, at visse interesseorganisationer, og vel især arbejder- og arbejdsgiverorganisationer, ved almindelig flertalsbeslutning bestemmer at ville yde bidrag til politisk arbejde ved at anvende medlemskontingenterne til dette formål.

Som udgangspunkt ved bedømmelsen af dette forslag er det rimeligt at understrege, at arbejder- og arbejdsgiverorganisationernes forhold ikke er områder, som lovgivningsmagten frit kan eller bør regulere. Først og fremmest bestemmer grundlovens § 78, at borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed.

Formanden: Der må være mere ro i salen.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Selv om det kan være tvivlsomt, hvor langt denne bestemmelse rækker, er de organisationer, som lovforslaget især retter sig imod, en så væsentlig forudsætning for vor demokratiske samfundsform, at der er rimelig grund til at antage, at deres eksistens er sikret ved statsretlige principper af en grundlovsmæssig karakter.

Dernæst medfører folkeretlige pligter, som landet har påtaget sig med folketingets samtykke, at interesseorganisationernes eksistens er sikret mod indgriben fra lovgivningsmyndigheden.

ILO-konventionen af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig gør retten til at danne organisationer til en ret for befolkningen i Danmark, og det samme gælder den europæiske socialpakt og den europæiske menneskerettighedskonvention. Nu er der jo ikke tale om, at det foreliggende lovforslag antaster selve eksistensen af interesseorganisationerne. Men jeg finder det alligevel væsentligt indledningsvis at understrege, at det ville den lovgivende magt heller ikke kunne gøre. Heraf følger nemlig som en nødvendig konsekvens, at lovgivningsmagten ej heller kan gribe ind i disse organisationers formål og normale virksomhed på en sådan måde, at organisationsfriheden bliver en tom frihed. Dette frem-